

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	Hirdetéseket és nyilttéri közleményeket
Egész évre . . . 12 kor.	Negyedévre . . . 3 kor.	BITTERMANN SÁNDOR.	BITTERMANN NÁNDOR.	a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
Félévre . . . 6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.			MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Eladósodottság.

Zombor, 1907. február 22.

Egy interpelláció kapcsán, a képviselőház szerdai ülésében a nagy politika kérdései helyet engedtek társadalmunk egy bajának megbeszélésére. Szász József képviselő, Pásztor Mihálynak „Az eladósodott Budapest” című könyvének adataival sötét képet festett értelmiségi osztályunk eladósodásáról, mely valóságos csóddal fenyegeti különösen a tisztviselő osztályt. Hivatkozott Sztéryni József kereskedelmi államtitkár számítására, mely szerint az állami tisztviselők adóssága már néhány évvel ezelőtt 35—40 millió koronára rugott. Az állami számvéviszék kimutatása szerint a kormányzat minden ágában százezrekre megy a fizetési előleg. Évenként mintegy tizenkétezer végrehajtást foganatosítanak a köztisztviselők ellen s évről-évre öt, eddig összesen huszonöt millióra rugnak a fizetésletiltások. A megdrágult élet gondjaitval küzdő tisztviselők rendszerint a hitelszövetkezetek rablókarmaiba kerülnek, melyek gomba módra szaporodnak kizsákmányolásukra. Csak

Budapesten 1900-ban volt 60, 1905-ben 145, ma pedig van 250 ilyen szövetkezet s mintegy 600.000 ember fölött uralkodnak. Hogy öt millió korona kölcsönhöz juthassanak, 11 millió korona adósságot kénytelenek vállalni s 11 millió korona után kénytelenek az uzsorakamatot fizetni.

Hát ez bizony nagyon sötét kép s még szomorubb a dologban az, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök és pénzügyminiszter, kihez az interpelláció szólt, nyomban megadott válaszában a kép komor sötétségét alig enyhítette valamelyest. „Az író egy kissé talán túlzott szinban ecsetelte ezeket a bajokat” ez volt mindössze a miniszterelnök szinderítése, s a derítést megokolta azzal, hogy ha az állami tisztviselők jövedelmének és adósságának aránya nem is kedvező, kétségbeejtőnek azért mégsem mondható, mert az adósságok millióival majd kétszáznyolcvan millió jövedelem áll szemben.

Mi, akik szintén tisztviselő városban élünk s jól ismerjük a kegyetlen helyzetet, mit az élet folytonos drágulásával arányban nem álló s vele ará-

nyosan nem növekedő fizetés teremt a tisztviselőknek, nem is vártuk a miniszterelnöktől, hogy a köztisztviselők sorsát rózsás színben tüntesse fel. Megnyugtató, hogy nem tette s még inkább megnyugtató, hogy a tényleg meglevő bajoknak tudatában már is keresi a módokat és eszközöket elviselhetetlen helyzetük megjavítására.

Jól esett hallanunk s hisszük, a köztisztviselők is örömmel veszik tudomásul a miniszterelnöknek erre vonatkozólag tett két kijelentését. Az egyik az, hogy a pénzügyminiszteriumban már dolgozik egy bizottság, mint vesenek gátat az élelmiszerek folytonos drágulásának, a másik pedig az, hogy a kormány módot keres a valódi szükség miatt eladósodott tisztviselők adósságának rendezésére.

Nem kívánjuk, hogy a tisztviselők adósságát egyszerűen kifizesse az állam, azt azonban el lehet és el is kell várunk tőle, hogy azoknak, kik neki dolgoznak, a gondtalan megélhetést biztosítsa. Helyes tehát, ha a kormány egyfelől az adósság nyomása alól kellő rendezéssel felszabadítja tisztviselőit,

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

I.

Olvasom . . . olvasom . . .

Olvasom, olvasom a kezed irását,
Ugy örül a lelkem,
Minden szavad telve édes biztatással,
Forró szerelemmel.

Hát nem lenne többé szegény árva lelkem
Szomorúság fája?
Hát eljőnné újra szerelem, reménység
Fészket rakni rája?

Olvasom, olvasom a kezed irását,
Rózsás kedvem támad,
De ha eszembe jut, elfelejtesz engem:
Majd megöl a bánat!

II.

Hozzátok.

Hiába ijesztgettek, haragos villámok,
Töletek nem félek,
Nem vagyok én itthon, messze jár a lelkem,
Én csak nála élek!

Töletek se tartok önző, irigy népség,
Bántatok csak engem,
Föl se véve tőröm kaján mosolygástok,
Nincsen harag bennem.

Gyűjtsetek, hívjátok mézes-mázos szóval
Az egész világot,
Semmi se vágyom, most álmodom én a
Legszébb menyországot

S mikor úgy esténként összekulcsolt kézzel
Rebegem fohászom,
Mindig azt könyörgöm: soha el ne tűnjék
Az én legszebb álmom!

Dr. Radványiné-Ruttkay Emma.

Az alkoholizmusról.

(Dr. Hollós Istvánnak, a lipótnyezei országos tébolyda főorvosának előadása a Szabad Lyceumban.)

(Folytatás.)

Az alkohol a cukor erjedéséből keletkezik gombák közrehatásával. De míg a cukor a szervezet táplálására szolgál, a szesznek nincsen tápláló ereje. Csak azok az anyagok táplálók, melyek alkalmasak arra, hogy szer-

vezetünk sejtjeit fejlesszék és szaporítsák. Ilyenek vannak a husban, a tojásban, a szesznek azonban ilyen tulajdonságai nincsenek. A szesz a sejteket kiszáritja. A szesz sejtromboló erejére világot vet az a tapasztalati tény, hogy egy pohár vízben fél kanálnyi szesz megöli az infuzóriumokat s két liter vízben egy csepp szesztől a vízi poloska elpusztul.

Igen szép képet nyújt egy tudós fiziológus az emberi test szervezetéről. Az emberi test nagy gyár, melyben millióm kamrácskában millióm apró lény dolgozik: a sejtek. Mit készítenek ezek az apró lények? A mi és az utódaink testét. Ebbe a gyárba bejár az alkohol, ez a garázda legény, el tud jutni minden kamrácskába s mindenütt zavart csinál.

Már a garatban izgatja a nyákhártyát, gyuladást okoz s előidézi a borizű hangot, melyet peccenyehangnak vagy lakodalmas hangnak szoktak nevezni. Innen eljut a bárzsingba és a gyomorba s itt is bajokat okoz. Az alkoholos öreg bácsik ilyenkor krákognak és hányanak s panaszkodva mondják, hogy mindennap megisznak egy-két pohárka pálinkát és mégsem tudnak meggyógyulni. Azután bejut a belekbe és felszivódik a véráramba. A véráram

másfelől pedig az élet követelményeinek és a fizetésnek kellő arányba hozatalával elejét veszi a további kényszerű adósságinálásnak. Csak még egyet óhajtok, hogy mindkét rendbeli intézkedés mihamarabb megtörténjék, mert minden pillanattól sulyosabbá és egyre sulyosabbá válik a köztisztviselők helyzete.

A bácsmezei tanító-szövetség alakuló gyűlése.

Február hó 17-én Szabadkán megalakult a bácsmezei tanítók szövetsége. Képviselet volt a megye minden nagyobb községe és városa, de az apróbbakból is sok tanító volt jelen. Tehát a múlt év dec. havában elvett eszme kikelt és íme ma már virágzik is, hogy áldásos gyümölcsét mielőbb élvezhesse a tanítóság és társadalom egyaránt. A veszedelmes nemzetközi szocialista tanok ellen kemény bástya ez a szövetség, mert nyíltan bevallott célja a nemzeti és hiterkölcösös nevelés iskolai és társadalmi rendszerének megszilárdítása. Az alakuló gyűlés által elfogadott alapszabályzat ma már minden kétséget eloszlat a szövetség iránt és minden valamire való tanítónak erkölcsi kötelessége a szövetségbe való belépés. A nagygyűlés igen lelkes hangulatban folyt le és csak fokozta a lelkesedést a gyűlés előadójának Göndör tanítónak ama kijelentése, hogy a felekezetek belső ügyeibe a szövetség soha beleavatkozni nem fog, hanem arra törekszenek, hogy egymás vallása és nemzetisége iránt a legnagyobb tisztelettel viseltessenek, mert a kölcsönös szeretet lesz az az alap, amelyen valóságos erkölcsi és szellemi hatalommá fog felemelkedni a szövetség kebelébe tartozó tanítóság. A gyűlésen Kovács Ferenc óbecsei tanító elnökölt. Igen szép szakszerű felszólalást hallottunk Meznerics Ferenc szabadkai igazgatótól, Piller, Petényi, Alexics, Karagics stb. tanítóktól.

Az alapszabályok után egyhangulag megválasztották: elnök: Göndör Ferenc óbecsei tanító; társelnökök: Meznerics Ferenc szabadkai, Gyurisics Milán esurogi, id Kovács Gyula ómoraviceai igazgatók; alelnökök: Kovács

Ferenc óbecsei, Rusnyák Márton kölpényi, Petényi József zombori, Alexics Zsárkó futaki, Csernyei Mór ujvidéki, Bauman Antal kulai, Bakodi Márton zentai és Kleiner József apatini tanítók. Titkár: Palásthy Fibián; jegyzők: Laczkovics Antal, Salgó Samu, Sztipits András, Gräff István, Mihálovits Vladán, Kaies Nenád, Horn Adám és ifj. Kovács Gyula; pénztárnok: Losonczy Antal; ellenőr: Kineses Endre; könyvtáros: Léway Nándor; jogtanácsosok: dr. Balogh Ernő, dr. Mukits Simon, dr. Lovász Andor országgy. képviselő ügyvédek. Felügyelőbizottság elnöke: Lipták Sándor, tagjai: Wierman József, Komenda János, Szántó Ede és Korponai Mátyás.

Választmányi tagok: Novoszel János, Malisza Ignác, Popovics János, Milovánov Lyubomir, Kőszegi Ferenc, Király István, Szabados Géza, Szeifried József, Schlachter Károly, Farádi József, Piller György, id. Árpási János, Katona József, Kecskés József, ifj. Karagits István, Mathaidesz György, Szántó Károly, Sztolisics Márton, Propokovits Bella, Greiner Endre, Léh Fülöp, Drégely Kálmán, Köröskényi Ilona, Kállai Izrael, Nagy Mihály, Ney György, Pogány Jenő, Kladek Mihály, Szivirevics Bodán, Evetovics Vince. Ezenkívül még 6 szakosztály lesz alakítva az első választmányi gyűlés által. A tanító-szövetség az alábbi táviratot intézte Apponyi Albert gróf, miniszterhez.

Nagyméltóság

gróf Apponyi Albert v. és közokt. miniszter ur Budapest.

A mai napon Szabadkán megalakult bácsmezei tanító-szövetség mély alázattal és hódolattal üdvözli Nagyméltóságodat.

Göndör, elnök.

Ezen táviratra az alábbi válasz érkezett:

A bácsmezei tanító szövetség t. Elnökségének Göndör elnök kezeihez.

A bácsmezei tanító-szövetség Szabadkán tartott alakuló gyűléséből Apponyi gr. miniszter ur Ó. Excellentiájához intézett üdvözlésüket van szerencsém a kegyelmes ur nevében megköszönni. A kegyelmes ur üdvözlésüket szívből viszonozza. Tisztelettel Návay, min. tan. elnöki titkár.

a szervezetnek öntöző csatornája, ellátja az agyat, a vesét, a tüdőt vérrel. A véráramba jutott szesz először hatással van a vérerekre. A vérerek kitágulnak, elpetyhüdnek, elmeszesednek. A véredények kitágulásának első tünete a vörös orr, melynek látása mosolyra deríti az embereket. De ha ugyanez a jelenség az agyban áll elő, akkor már nem olyan mulatságos a dolog. Itt ugyanis agygutát, szélütést okoz.

Az alkoholnak legkiemelkedőbb hatása a szervek elzsírosítása. Közönségesen tapasztaljuk, hogy az emberek elhíznek a szesztől, különösen a sörtől. Elzsírosítja pedig a szesz első sorban a májat. A máj amolyan szűrő készülék, mely átszűri a test alsó részéből áramló vért. Ha a máj ennek a feladatnak nem tud megfelelni, akkor úgy szerepel mint egy duzzasztó, nem szűri át az alulról jövő vért. Ennek következménye az alsó végtagok megdagadása, amit vízi betegségnek szoktak nevezni. Akik vizet nem szoktak magukba venni, azoknak az a fátumuk, hogy vízi betegségben halnak meg. De kínos bántalmakat okoz a vesénél, nemkülönben a tüdőnél és a többi zsigereknél is.

„De hát én nem iszom annyit — veti

ellen a mérsékletes ivó — hogy a májam elzsírosodik; a napszámos talán igen, de én nem.“ Ez azonban önáltatás. Nemesak azok lesznek betegek az alkoholtól, akik mélyen néznek a kancsó fenekére. A szesz hatását az emberek megszokják, mint a morfinták a morfiumot s mind többet s mind erősebbet kívánnak. „Nekem nem árt meg“, ki mondhatja azt, azért mert most még itt áll erősen. Hát azt hiszik, hogy a máj elzsírosodása máról holnapra jő? Az finom, lassu fokozatos folyamat. Észrevétlenül készül s egyszer csak itt van. Mikor már azzal jönnek, hogy valami bajuk van, nehezen lélekeznek, szurást éreznek, akkor már késő.

Aki kicsit iszik, annak hevesebben dobog a szíve. Öreg urak különösen kellemesnek találják, hogy az ő szívek is mozog. Pedig a szesz a szívet is elzsírosítja s ezzel gyöngíti. Az elzsírosodott szív nem tud oly erősen dolgozni, mint azt a vérkeringés akadálytalan folyamata megkíváná.

De legjelentősebb hatása van a szesznek az idegekre, az agyra. Azért isznak az emberek, mert jól esik s ezért a gyöngye élvezetért tönkre

Adja Isten, hogy a tanító-szövetség mihamarabb az összes bácskai tanítókat kebelében láthassa.

Tudósító.

H i r e k

A honvédség köréből. A honvédelmi miniszter dr. Ertl Jakab szabadkai 6. honvédegyalozredbeli t. segédorvost saját kérelmére, a honvédség kötelekéből elbocsátotta; Jung Sándor hadapród tiszthelyettesnek rendfokozatáról való leköszönést pedig elfogadta.

A Tulipánkert táncfűzérkéje. Amint halljuk, a Tulipánkert zombori fiókja március hó 9-én az Elefánt-szálló összes termeiben táncfűzérkét rendez.

A Bács Bodrog Megyei Irodalmi Társaság f. hó 24-én, vasárnap délután fél hat órakor tartja második felolvasó ülését a városháza nagytermében. A felolvasás tárgya: Niagara, az amerikai nagy vízesés. Irta és felolvassa Vértési Károly. Az előadás közben 24 kép lesz vetítve a vízutatag részleteiről.

A Tulipánkert munkás otthona. A Tulipánkert szövetség zombori fiókja által alapított munkás otthon megnyitása f. hó 23-án (szombaton) d. u. 3 órakor lesz. A megnyitásra az érdeklődőket ezúton hívja meg az elnökség. Gyűlekezés délután 3 órakor a főispán megyeházi lakásán.

A március 15-iki ünnep rendező bizottsága f. hó 23-án szombaton délután 6 órakor a Stebler féle vendéglőben gyűlést tart, melyen a közelgő nemzeti ünnep rendezéséről tanácskozik.

A Zombori Műkedvelő Fényképészek Egyesülete folyó hó 23-án, szombaton d. u. fél 6 órakor a felső kereskedelmi iskola kísérletező tantermében összejövetelt tart.

Közgyűlés. A zombori önkéntes tüzoltó-testület t. évi március hó 3-án délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében közgyűlést tart a következő tárgysorozattal: 1. Parancsnoki jelentés. 2. A pénztárnok évi jelentése a testület pénztár és vagyoni állapotáról. 3. A múlt évi számadásokat megvizsgált bizottságnak jelentése, az észlelt eredmény telteti intézkedés és a pénztárnoki felmentvény kiadása. 4. Egy háromtagú bizottság választása az 1907. évi számadások megvizsgálására. 5. A jövő évi költségvetés megállapítása. 6. Jegyzőkönyvi hitelesítők kiküldetése. 7. Egyéb indítványok, melyek 48 órán belül a közgyűlés megtartása előtt a parancsnoksághoz beérkeznek.

teszik agyukat. Szomoruan kellett tapasztalnia az előadónak az örültek házában, hogy a legtöbb elmebeteg éppen Bács Bodrog vármegyéből kerül ki, az összes betegeknek 60 százaléka. Maguk a kórtormák előre elárulják, hogy a beteg Bács-Bodrog vármegyéből jön.

A szesznek igen sokféle hatása van az agyra. Maga a részegség is igen sokféle. Az egyik tombol; a másik busul; ez lármás, az szótlan; van, akit bátorra s van, akit gyávává tesz a szesz. Legáltalánosabb hatása az agyra az, hogy minden emberben gyöngíti az itélő képességet. Mikor semmi sem változott körültem, mikor gondjaim, adósságaim, kötelességeim mind változatlanok, mikor tehát semmi ok sincs arra, hogy jókedvű legyek s egy kis alkohol fogyasztásra mégis jókedvem kerekedik, nem világos bizonyítéka-e annak, hogy az én kritikám, mely tudja mérlegelni, mi a kötelességem, mi az adósságom, abban a pillanatban alszik, azok a sejtek, melyek arra hivatottak, hogy gondolkodjam helyzetemről, meg vannak bénítva. Nem tudok arról, hogy adósságom van, nem tudom, hogy nyolc gyermekem sir otthon. Abban az állapotban nincs adósságom, nincs kenyér után siró gyermekem.

A zombori leányok. Az „Iparvédelem”-ből a Tulipán Szövetség — Magyar Védő Egyesület hivatalos közlönyéből vesszük át a fenti cím alatt megjelent következő sorokat: Eddig csak a Zimber zombori szép asszonyok tettek országos hírnévre szert, ma már azonban a zombori szép leányok is méltán megérdemlik, hogy példát vegyen tőlük az egész ország ifjusága. Hogyis ne érdemelnek meg, mikor a hazaszeretet szent hevétől áthatva, a magyar haza nagygyá és gazdaggá tételéért küzdő gárdához csatlakoztak és nyomban erős segítő csapatnak bizonyultak. Nem kisebb eseményről van szó, mint hogy zombori testvéregyesületünk női osztálya elnökségének buzdítására a lelkes zombori hajadonok megalakították a leányosztályt és azonnal nagy buzgalommal láttak a munkához. A női osztály fáradhatatlan elnökének dr. Jovánovits Józsefné urhölgynek nagyműveltségű bájos leánya Jovánovits Leona urhölgy vette a nemes ügyet gyöngéd, de erős kezébe és buzgó torzolásának rövid idő alatt szép sikere volt, amennyiben január 3-án 38 taggal megalakult a leányosztály. Az osztály disznőke Koczár Adrienne, elnöke Jovánovits Leona, alelnökei Veres Adrienne, Donoszlovits Erika és Steiner Erzsike, titkára pedig dr. Janovits Miklós. Az alakuló ülésen elhatározták, hogy az osztály tagjai csakis honi iparcikkeket és csakis oly kereskedőknél vásárolnak, akiknek üzleti kárakában a „védőtábla” látható. Hogy ez a szándékuk megvalósítható legyen, sorban felkeresik a zombori kereskedőket és felkérlik őket, hogy honi árukat szerezzenek és a védőtábla használatára kérjenek engedélyt. Végül az egyesület eszméjének terjesztése és anyagi erőinek növelése érdekében elhatározta az osztály, hogy cabaret estélyt rendez. A taggyűjtés serényen folyik és így a testvéregyesület elnöksége joggal fűzhet nagy reményeket a lelkes gárda működéséhez. Magyarország hajadonai! Vegyetek példát a zombori honleányok nemes kezdeményezéséből, alakítsátok meg minden helységben a leányosztályt és munkálkodjatok közre ifjú buzgalommal és lelkesedéssel hön szeretett magyar hazánk virágzóvá tételén.

Rendőrségi kongresszus. A vidéki rendőrkapitányok a napokban kongresszust tartottak a fővárosban, Pestmegye közgyűlési termében. Régen készültek már erre az összejövetelre. A közvetlen impulzust gróf Andrássy Gyula intézkedése adta meg. A belügyminiszter ugyanis az összes törvényhatóságokhoz leirt, hogy terjesszék föl mind azokat a szabályrendeleteket, amelyek a vidéki városok rendőrségeinek szervezetére vonatkoznak. Bekérte mindamaz adatokat is, amelyek a vidéki rendőrség tisztái és legénységi létszá-

S ha csak addig volna, hogy ma iszom s holnap kialuszom a mámoromat, hagyján. Az a kis alkohol azonban, amit ma, holnap s nap-nap után megiszom, mind sorba lerakja a maga hatását az agyra. Nem az a legnagyobb veszedelme az alkoholnak, hogy valaki részegsége alatt agyonüt egy embert; a legnagyobb veszedelem az, hogy nap-nap után milliók és milliók — Stammtisch-Bruderok — összeülnek a kocsmában csak azért, mert ugyanazt a bort szeretik és lassan lassan szopogatják az alkoholt. Jobb sorsra méltó férfiak évről-évről kiesnek a küzdelemből s ezt a járomba való munkát végzik, mert megszokták gyermekeségük óta. Ez az igazi nagy veszedelem, mert veszedelemmel fenyegeti európai kulturánkat. Pedig mennyivel szebb és kellemesebb értelmünknek teljes erejében felszerelten állni és szellemesen s ügyesen adni a homo sapienst, mint esetlenül botlani, majd dülöngeni s hatra vakra sok bolondot összehabegni.

(Vége köv.)

mát, járandóságát s egyéb személyzeti viszonyait megállapítják. A belügyminiszter intézkedése tulajdonképpen annak a mozgalomnak a következménye, amelyet a vidéki rendőrség államosítása végett indítottak. A belügyminiszteri intézkedés nyomán e bizottság elkerültnek látta az időt a zászlóbontásra. Hegedűs Sándor marosvásárhelyi rendőrkapitány, a bizottság elnöke országos értekezletre hívta össze a kollegáit és a kongresszuson emlék iratot terjesztett elő, amelyben az államosítástól várja a vidéki rendőrség újjászülését. A memorandumot elfogadták és küldöttségileg nyújtották át az illetékes körökhöz. Ezen a kongresszuson városunk főkapitánya, Listyevity Titusz is résztvett.

Közgyűlés. A Bácsbodrogvármegyei Gazdasági Egyesület Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezte f. hó 15-én Latinovits Pál elnök léssel tartotta közgyűlését. A közgyűlés Falcione Lajos igazgatósági tag indítványára a már meglévő és létesítendő 25 vidéki házipari szövetkezetnek 10000 koronás kölcsönt szavazott meg forgó tőke gyanánt; községi bikák beszerzésére pedig 15000 koronás előleget folyósított.

Választmányi ülés. A zombori r. kath. legényegylet választmánya folyó hó 24-én, vasárnap d. e. 11 órakor az egyet helyiségében ülést tart, melyre a tagok ezután is tisztelettel meghívotnak. Tárny: 1. Alapítvány bejelentése. 2. Indítvány az egyesületi zászló beszerzésére. 3. Egyéb indítványok.

A bezdáni ármentesítő társulat. A földmivélségi miniszter a bezdáni szigetet ármentesítő és belvízelcsapoló társulatot önkormányzati jogába visszahelyezvén, a miniszteri biztosi teendők ideiglenes ellátására kiküldve volt Martin Tivadar kir. főmérnököt ezen teendők további teljesítése alól felmentette.

A zentai tiszai hid államisága. Az építőfelben levő tiszai hid költségei nagy teherként nehezdednek a város lakosságára. Annál nagyobb örömet keltett most a hír, hogy a kormány a megállapított államiságán kívül még 38000 korona segélyt indítványozott ki a hidépítés költségeire. Ez összeggel körülbelül 10 százalék pótdókiutése takarított meg.

Nagy idők tanuja. Mindszenta a minap meghalt Bus István 48-as honvéd 79 éves korában. A boldogult résztvett Szenttamás ostrománál. Budavár bevételénél, a kátyi csatában s Világosnál tette le a fegyvert. Ezután az osztrákok besorozták és sokáig külföldön szolgált. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Öreg bajtársai közül is többen kikisérték utolsó útjára.

Halálozás. Bierbrunner Gusztáv ökeri ág. ev. lelkész e hó 14-én életének 71. évében szélhűdés következtében meghalt. Elhunyt munkás tagjáról a bácsi ág. ev. egyházmegye külön gyászjelentést adott ki.

Eljegyzés. Thau Hermann eljegyezte Rozenfeld Esztikét Szabadkáról.

Beperelt község. Bácsstopolya megbízta Balog Lipót mérnököt a községi közutak törzskönyvezésével és az utcák és terek szabályozásával. A község a mérnökkel kötött szerződést és később a kész munkálatot is elmulasztotta felterjeszteni. Erre a községet a vállalkozó mérnök beperelte s ámbár felperest elutasította, úgy a topolyai járásbíró az azon indokból, hogy előbb a jegyző mulasztása miatt őt kellett volna felsőbb hatóságánál felelősségre vonni, a szabadkai törvényszék pedig azon alapon, hogy sem a szerződés jóváhagyva nem volt, sem a költségek a község költségvetésében felvéve nem voltak, a kir. Kuria a két elsőfokú ítélet megváltoztatásával felperesnek a keresetet megítélte.

Milliók tűzveszedelemben. Szabadkáról jelentik, hogy ott a vasuti állomás közelében kigyuladt a minap a budapesti vonat egyik kocsija. Nagy volt a rémület a vonat személyzete között, mert éppen a kigyuladt kocsiiban volt elhelyezve a Románia számára szállított s több milliót érő érepenz. Szerencsére nem történt nagyobb veszedelem. Sikertelenül oltani a tüzet és a vonat néhány órai késéssel minden baj nélkül befutott a szabadkai pályaházba.

Egy vitéz bácskai katona életéből. Pécssett a minap meghalt Deutsch Rudolf nyug. cs. és kir. címzetes őrnagy s aki közlegényi sorból emelkedett törzstisztté vitézsége révén. 1831-ben született Apatinban s 1849-ben önként lépett az akkor még Bácsvármegyébe is sorozó pécsi háziezredbe és két évvel később mint káplár küzdött Novara előtt. Egyik társával, Figura Mihály káplárral az ellenséget kikergette az egyik házból és azt elfoglalta. A legénység folyton töltötte puskáit és két ablakból megszakítás nélkül löttek a csak hetven lépésnyi távolságra levő ellenség zárt soraira. De az elfoglalt házat az ellenség tüzelése felgyújtotta s hogy a szerencsétlenség teljes legyen, gránát repült be az egyik ablakon és a szobában óriási zivajjal fölrobbanva, megölte Deutsch Rudolf egyik társát, három másik katonát pedig megsebesített. Már lángban állt a folyosó is, hatalmasan lobogott a tűzoszlop, de Deutsch és Figura ezzel mitsem törődve, tovább löttek, csak hogy minél nagyobb pusztítást okozzanak az ellenség soraiban. Most már tömegesen vonult az ellenség az égő ház ellen és a két káplár puskatöltővel együtt kénytelen volt elhagyni a házat. Az ablakból ugrottak ki és kardjukkal védve magukat, nagy bajjal vonultak vissza. Mind a ketten megkapták az ezüsti vitézségi érmet. Ez volt Deutsch Rudolf első kitüntetése. 1859-ben június 24-én kora hajnalban az ellenség megtámadta Medolát, melyet a pécsi háziezred osztrákai tartottak megszállva. Deutsch, aki már akkor őrmester volt, embereivel Medolától északra, a Castiglione delle Stiviere felé vezető úton hadakozott. Az ellenség előrenyomulása olyan rohamos volt, hogy az utól balra álló kis csapatlanc, miután parancsnoka és egyik tisztje súlyosan megsebesült, a helyet meg nem tarthatta és visszavonulni volt kénytelen. Deutsch őrmester, aki előre tudta, hogy gyenge kis csapatjával nem maradhat ott a teljesen nyílt mezőn. Sietve keresett tehát fedezetet. Ekkor két negyedfél láb mély árkot vett észre, melyet átázolt, embereit ott felállította. A két árok hozzáférhetetlen volt s amikor az ellenség észrevette, hogy a szemben való támadás nem használna, egyszerre három oldalról rontott a kis csoportra. Deutsch a támadásnak is sokáig ellent tudott állni. Körülötte holtan feküdt már bajtársainak egy része. Csodával határos volt, hogy Deutsch még el nem esett. De egyszerre ellenséges löveg érte őt is és szétzúzta jobb felső combját. Ekkor elesett. Csak most parancsolta meg életben maradt társainak, hogy vonuljanak vissza. Őt magát, aki mozdulni nem tudott, a franciák foglyul ejtették. Mikor fogságából meggyógyulása után visszatért, megkapta az arany vitézségi érmet, mely büszkeséggel töltötte el halála napjáig. Az arany vitézségi érmet a görzi kórházban tüzték a súlyosan sebesült őrmester mellére Ferenc József, akkor még császár, aki Szolferinónál, mint ismeretes, az 52. ezred élére állott s magyar vezényszóval: „Rajta fiúk, előre!” tüzelte rohamra a legénységet, a békekötés után a kórházakat látogatta meg. Föltűnt neki, hogy Deutsch őrmester ágya fölött két vitézségi érem is van, megállott hát a súlyos betegnél s hosszasan beszélgetett vele s végül csodálkozását fejezte ki, hogy még mindig nem tiszt.

— Nem lehetek, felséges uram — volt a válasz, mert zsidó vagyok.

— Az nem akadály — volt az uralkodó válasza s azonnal hadnagygyá nevezte ki Deuschot.

A béke idején fokozatosan előlépve, a boszniai hadjáratban már századosi rangja volt. Amikor a pécsi háziezred rohamot intézett Szerajevó bosnyák főváros ellen, Deutsch foglalta el a Miljackán átvezető hidat. Majd behatolt a török negyedbe és az inzurgensek által elfoglalt temetőbe hatolt, ahol az inzurgensekkel három óráig tartó heves összecsapás, véres lefolyású utcai harc volt. Százada ez alkalommal negyvenkét embert vesztett.

A vitéz katona temetésén a fővárosban állomásozó 52. számú Frigyes ezred tisztikara küldöttséggel képviseltette magát.

Felülfizetés. A kereskedelmi alkalmazottak egylete február hó 9-én megtartott

táncestélyén felülfizettek: Schlieszer testvérek, Spitzer Sándor, Weidinger S. és Zs 10—10 kor. Dr. Gál Rezső 6—40 kor. Freund Samu, Falcione Gusztáv, Sztrilich Zsigmond, Polzovits testvérek, Gruits Dániel, Weinberger Izidor, Wolf Simon, Schäfler Hermann, Hauke Imre 5—5 kor. Auspitz Zsigmond, dr. Szilágyi, Kollár József, Gaál Mihály Bécs, ifj. Heindlhofer Róbert, Mayer István, Baics Vitomir, Bugarszky és Popov, Weszelovszky István Budapest, Bergmann Adolf, Illyn Dezső, Oblát Károly 4—4 kor. Weisz Lázár Gombos 3—20 kor. Löwy testvérek, Schlieszer Nándor, Mangliár Endre 3—3 kor. Bosnyák Ernő 2—40 kor. Radojevits Miklós, Dzsánits nővérek, özv. Palanaesky Istvánné, dr. Wollheimer József, dr. Bruck Armin, özv. dr. Spitzerné, Schön Adolf, Gergurov Dániel és fia, id. Heindlhofer Róbert, Fehér István, Frey Imre, Holländer József, Stein Jakab, Spitzer Vilmos, Müller Vilmos, Liebhardt János, Metz József, Siskovits Illés, Lintner István, Roser és Reichfeld Bécs, Falta Béla Szeged, Weinfeld Samu, Birnbaum Ella, Mandl Dezső, dr. Sági Samu, Hay Ignác, Pekarek József Bécs, Goldfahn Sándor fia, Engel Mór, Bárány Zsiga, Szuppek Gyula, Szabó Nándor Péter, Dobos Adolf, Czetti Vilmos, Fanta Gyula Trieszt, Czeizler Henrik Szeged, Berger Lajos Budapest, Rozenberg Bertalan Budapest, Rodosi testvérek Budapest, Igo Morgen Trieszt, Filip Süs Bécs, Herczog Izidor, Kohn E. M. Bécs, S. Günstling Olmütz, Steinfeld Ödön, Schnabl Mór, Marshall Illés, Hermann Ignác, Singer Ferenc, Hegedüs Oszkár, Lederer Mihály, dr. N. N., dr. Grigorjevits Emil, dr. Pataj Sándor, dr. Janovits Miklós, Dömötör Aurél, Popovits Mirkó, Jorgovits Döme, Villanytelep, Harmuth József, Sámuel Béla és társa, Vukicsevits Vladimír 2—2 kor. Vámoscher Lázár, dr. Zátanyi Dezső 180—180 kor. Dr. Bruck Jenő, Hock János, Krausz Károly Gombos 1:60—1:60 kor. Spielmann J. L. Bécs, Stauber Miksa Szeged, Schretter Károly Bécs, Schlemm Jakab Budapest, Mocsary Alfréd Bécs, Cselikovits testvérek Ujvidék, Matarits István, Kmetz Endre, Forsner Sándor, N. N. 1:20—1:20 kor. Mérő Ignác, N. N., N. N., dr. Danninger, Krummerkramer András, Czuczovits Ferenc, Kragujevits Nikola, Szimendits Nikola, Mayer Antal, Teodorovits Koszta, Szeles Jenő, Schwarzenberg Manó Budapest, Schossberger Adolf Ujvidék, A. Cs Bécs, Moskovits Jakab Budapest, Zsulyevits Mihály, Mészáros Sándor, Fuchs Sámuel Gablanci, Leipnik Mihály, Herczog József, Falcione István, Makarits István, Dobos István, Aczél Adolf, Matuschek Béla, Scheer Henrik, Pánits N., Milits Koszta, Kaufmann Sándorné, Bodnár Soma, dr. Csernitzky Andor, Tunner Adorján, Bruck Leó, Reimann Márton, Pletikoszits Sándor, Gromilovits András, Gubitz György és társa, Szukitull Imréné, Dusanits Szvetozár, Antits A. M., Grünbaum Armin, Lugumerszky P. Szvetozár, Koller Gellért, Thau Hermann, L. H., Bondy Arnold, Keszler Dezső, Beck Gábor Géza, Sztojsits Pál, Fuderer György, Topálovits Koszta 1—1 kor. Magyar Imre, N. N., H. I., N. N., Flesch Mór, Kaufmann Emil, Fleischmann Géza Budapest, Schreiber Izidor 80—80 fillér. Tápay Agoston 60 fillér. Neuser L. Apatin 40 fillér.

Gondnokság. A szabadkai törvényszék gondnokság alá helyezte gyenge elműség miatt Úveges János topolyai földművelőt.

Az iskolák állami és községi segélye. Több iskola, amint általánosan ismeretes, állami vagy községi segélyben részesül és sokáig ingadozó volt a gyakorlat, hogy az állam vagy község részéről nyújtott segély felvételéről kiállított nyugták bélyegmentesek-e. A közigazgatási bíróság több magántársulat által fentartott és részben állami, részben községi segélyben részesült nyilvános jellegű iskolára vonatkozólag a legújabb időben következetesen kimondja a bélyegmentességet és pedig lényegileg azzal az indoklással, hogy a nyilvános jellegű iskolák az állam közoktatási célját szolgáló és az államhatóságok alatt álló oly közintézeteknek tekintendők, melyekre eső illetékmentesség az iskolafentartókra, de csakis ebben a minőségben kiterjed. Természetesen ugyanezt az elvet követi a felkezesi iskolákra vonatkozólag is.

Álom az égő házban.

Faragó János szabadkai lakos házában a napokban nagy tűz pusztított, amelyhez mindkét rendbeli tűzoltók is kivonultak. Erős munkát igényelt a nádfedeles ház oltása. Lángban állt az egész tető, csak a környékbeli házak mentésére szorítkozhatott a tűzoltók munkája. Az oltás munkáját egyszerre vészes sikoltozás zavarta meg. A ház lakói közül egy nő rohant a tűzoltók közé és kétségbeesetten rimázkodni kezdett, hogy az égő házban alvó fivérét mentse meg, mert a tűz áldozata lesz. Szkala Simon és Mamuzsics Vince őrpáncsnokok gondolkodás nélkül rohantak a zsarátnokok között a házba, de rövid idő múlva visszatértek, mert a házban senkit sem találtak. Ebben a pillanatban nagy roppanással beomlott a ház teteje. Nem volt vesztegetni való idő. A két bátor tűzoltó újra a zsarátnokok közé hatolt. Négykézláb, a megfulladás veszelmének kitéve a nyaldosó lángoszlopok között tapogattak a megjelölt szobában. Végre emberi lábba bukkantak. Ott feküdt eszméletlenül Schreiber Lázár, egy szegény házaló zsidó. Megfogták egyik a lábánál, a másik a fejénél és négykézláb kijutottak vele a szabadba. Az életmentők maguk is alig bírtak felocsudni életveszélyes munkájuk után. De azért azonnal hozzáfogtak a kimentett ember életrekeltéséhez, ami sikerrel is járt, mert rövid idő múlva a szerencsétlen ember eszméletét visszanyerte.

Késelés. Benkovno József szilágyi lakos istállójában a múlt héten éjjel egy ismeretlen tettes az ott nyugodtan alvó Haller István őrszállási illetőségű kocsist késsel oldalba szurta s elmenekült. A sérültet a gazda lakásán ápolják. A sérülés nem életveszélyes. A gyanu a sérült kocsis egyik pajtására esik. A nyomozás megindult.

Gyilkosság. Az ada—moholi országúton a napokban rémes gyilkosság történt. Két legény, kik évek óta haragosai voltak egymásnak 2 szép szempár miatt, az uton szembe találkoztak, mely találkozás mindketőjükre nézve végzetes volt. Leszámoltak egymással. Előbb szóváltásba elegyedtek, majd a bieskára került a sor. Rettenetesen összeszurkálták egymást. Az egyik seibebe már belehalt, a másik a halállal vívódik. A vizsgálat megindult.

Elkapta a malomkerék. Sulyos szerencsétlenség történt Ötömös pusztán. Jakus Péter ottani lakos szárazmalmában Somoskövi Ferenc 13 éves fiút, aki gabonát vitt a malomba őrlés végett, elkapta a malomkerék. A szerencsétlen fiú sulyos, életveszélyes sérüléseket szenvedett. S most a szabadkai közkórházban ápolják.

A hosszú élet titka. Mecsnikov tanár, a párisi Pasteur-intézet igazgatója, érdekes nyilatkozatot tett egy hírlapíró előtt a hosszú élet titkáról. Eszerint legelső sorban is a táplálkozásra kell nagy gondot fordítani. A legjobb és legegészségesebb ital, Mecsnikov véleménye szerint, a — forralt víz és azt állítja, hogy ha az ember hozzászokik, jobban izlik, mint akár a bor vagy a sör. Tejet is csak forralt állapotban igyék az ember. Különös gondot kell fordítani a gyümölcs és főzelék élvezésénél és e tekintetben legajánlatosabbnak tartja, ha csak főtt gyümölcsöt és főzeléket fogyasztunk. A legegészségesebb gyümölcsök az orvostanár állítása szerint a szamóca és a cseresznye. A szárnyasok husának semmitéle tápláló értéke nincs, az osztrigában tifusz-bacillusok vannak, a marha- és borjúhúsban óriási mennyiségű mikroba található. A halhús egészségtelen voltáról mindenki meg van győződve. Egyedül a ló- és ürühús egészséges s a főtt tojás is nagyon tápláló.

Művészet — Irodalom.

Bács-Bodrog vármegye földrajzi és történelmi helynévtára.

Iványi István, szabadkai nyug. főgimn. tanár, vármegyénk jeles történésze, befejezte uttörő nagy művét: Bács-Bodrog vármegye földrajzi és történelmi helynévtárát. Az V. és befejező kötet a napokban került ki a sajtó alól. E befejező kötet betűrendes névmutatóval is elvan látva, a mi öt kötetben fölhalmozott anyagnak használatát szerfölött megkönnyíti. A névmutató 1325 címszót foglal magában. Ennyi község, pusztá, határ, álló- és folyóvíz stb. földrajzi és történelmi adatait tárgyalja az 5 kötetes munka. Benne van Bács-Bodrog vármegye földrajzi és történelmi multja és jelene szinte egész teljességében. A szerző maga mondja az V. kötet végzavában, hogy újabb levéltári kutatások még hozhatnak napfényre vármegyénk vonatkozó adatokat, de azok bizonyára csak a részletek élénkebb kiszínezésére fognának szolgálni, de munkája lényegét nem változtatná meg. — Évek hosszú során át bámulatos szorgalommal összegyűjtött, s tudós szakavatottsággal feldolgozott adatok tárháza ez az 5 kötetes mű, melynek befejeztével nemes önérzettel mondhatja a szerző: „Vigasztal az a reményem, hogy ezen uttörő munkám a jogos igényeknek megfelelően és hogy a vármegyei történelmi irodalomnak is hasznára válhatik.“ Valóban: vármegyénk egész, vagy részlet-történetének tanulmányozásában, megírásában e helynévtár mindenkor és mindenkinek nélkülözhetetlen forrás lesz. — Az öt kötetes mű ára: kötetenként 2 korona, együtt 10 korona. Kapható a szerzőnél Szabadkán.

A Bács-Bodrog vármegyei Történelmi Társulat évkönyvének 1906. (XXII) évfolyamából most jelent meg a III. és IV. kettős füzet, Trencsény Károly, társulati titkár szerkesztésében. A testes kettős füzet egyetlen nagyobb dolgozatot foglal magában: Dudás Gyulának: I. Napoleon császár háborúi és a bácskaiak című, levéltári kutatásokon alapuló nagybecsű tanulmányát. Bizonyára szívesen olvassa mindenki, akit vármegyénk története érdekel.

CSARNOK.

Költészet a táncban.

A tánc rythmikus költemény, amely élő képekben mutatja be nekünk a plasztikus szépséget, az idomok és tartás tökéletességében.

E bájos művészetből fejlődik a legbensőbb, legáthatóbb és legpazarabb költészet, amely bennünket — ép úgy, mint a zene — ábrándokba, szép álmokba ringat.

A tánc csak a báj, a kellem, a természetfölötti könnyedség gondolatait ébreszti.

A nő teste valóságos fölszabadul a nehézség fizikai törvénye alul. Olyanná válik, mint egy angyal. Atalakul, átszellemül. Önfeledt lesz és mennyei harmónia nyilvánul minden mozdulatában.

Eredetétől fogva a tánc művészet volt. Megvoltak a szabályai, a törvényei, akár csak a zenének és a szobrászatnak. És mint minden művészet, amely az élet bánatában megvigasztal, úgy ez is az istenek adománya, ajándéka.

Görögországban, a művészetek bölcsőjében, a költők szerint, a Muzsák karban mutatkoztak az emberek előtt, Terpsichore vezetésével. Pán a hellén pásztorokat táncra tanítja és virágfűzerekkel ékíti őket. Az Olym-

pos és Pelion megszentelt erdőiben a Gráciák elvegyülnek a források Nympháival és kör táncokra ragyog le a hold ezüst fénye. Hesiodos a hajnalpir-fényben látta, hogy a Muzsák, alabastrom lábacskáikkal, táncolva jöttek le a Parnassus virágos lejtőin.

A költészet és ábrándok egész világával vegyül el az őskori Görögország tánc. Az erdők csendjében a szent oltárok előtt a fenyő-lombokkal, virágfüzerekkel koronázott leányok táncolgatva haladnak el és így ünneplik Pánt, Apollót, Dianát.

A templomokban is táncolnak az istenek tiszteletére, a szüret befejeztével, az aratás után, az utolsó kocs mellett fiatal leányok táncolnak, míg az arató, a szüretelő nők karban énekel Coresnek, a szőke és jó istennőnek himnuszát, aki a kenyeret és bort adta.

A pogányok és később azután a bibliai őskorban a tánc elvegyül a vallással, a kultusszal. Osiris papjai táncot járnak, komoly és kimért mozdulataikkal jelképezik a végtelen világűrben elszórt csillagok titokzatos utjait. A héberék táncolnak és énekelnek az örökkévaló ünneplésére, hogy szeretetüket, hálájukat fejezzék ki iránta. Maga Dávid király is elvegyült a leviták közé, hogy ott táncoljon az oltár előtt.

A szent táncok mellett a profán táncok, amelyekben a kor szelleme tükröződik vissza, a történelem intim titkait fedik fel előttünk.

A rómaiak, akik a görögöknek utánzóik voltak minden tekintetben, tőlük kölcsönzik táncukat. Ámde a tánc, mint a Rómába menekült minden más művészet, is elfajult. A századok multával, amelyek a nagy népet megbomlasztották, a tánc eltűnik, hogy egyidejűleg szülessék újra a művészettel teljes költészetével, rythmikus mozdulataival és lépéseivel, a Mediciek fényes korszakában. Akkoriban egész Itália énekel és táncolt. Venezia az ünnepek városa volt, a virágzó boldog város.

Amint Franciaország egy kicsit felépült rettenetes politikai kríziséből, a művészetek visszakérültek az őket megillető helyre és a tánc is megjelenik királyainak fényes, ragyogó palotáiban. Táncosok és táncosnők a pávatáncot járják a királyok, hercegek, nagy urak előtt. Ünnepi díszet öltönek és nagy köpenyeiket vetik a vállaikra.

XIV. Lajos idejében a pávatánc a kiváló hölgyek kedvenc táncává lesz. Lassu, kétlépéses ütemben lejtik és van valami buskomor jellege, akárcsak a komoly őseknek, akik a régi képekről tekintettek le unokáikra.

XIV. Lajos, római barcosnak öltözve, maga is megjelenik a színen. A táncnak így bizonyos fenséget kölcsönöz.

A tánc igazi költésze XV. és XVI. Lajos korában virágzik. A finomult elegancia légkörében a tánc nő, fejlődik, mint az élővirág, amelyre a tavasz üde, csillogó aapja ragyog le. A gavotta és menuett virágzó kora ez, melyet Watteau örökít meg utólréhetetlen tökélyű pastelljein.

Minden bája és kedvessége dacára is a tánc a régi régime alatt olyan volt, mint az egész társadalom. Nem volt természetes, nem volt fesztelen. Inkább mesterkelt volt, művészi tökélyvel, de nem volt kedvteljes multság. A táncmesterek uralkodnak a szalonokban és egyöntetűvé tesznek minden mozdulatot.

Csak a császárság dicsőséges felragyogása után, amikor az új társadalom született

meg, fejlődött a tánc is oda, hogy páratlanul bájosná, kellemessé lett. A Chaussée d' Antin termeiben keringőt hullámzó, csuszó lépéssel táncolják, a cotillion pedig szédít, mint a vihar, amely végig söpör a virágok és növények közt.

A párisi operai bálók fénye vakító. A teremben óriási a tolongás, mert mindenki látni akarja a „quadrille“ királyát, amint rengeteg zenekarát vezényli, amelynek hangjaiba az őrző tömeg örömköltésai és frenetikus tapsai vegyülnek.

Táncoltak a második császárság idejében is. Az udvari bálók még mindig fényesek voltak, a népies multságok azonban lassankint megszűntek, a termek ajtajai egymásután bezárultak.

Magyar nemzeti tánc csak kettő van: a kör, meg a csárdás. Előbbi mindinkább leiszorul a báliterem sima padlójáról, míg az Isten igazában való magyar táncmultságának máig is legkedvesebb részét a csárdást most is ép oly lelkesedéssel táncolja az ifjuság, mint hajdanában...

A tánc története egyuttal a civilizáció és az erkölcsök története is. Tartósabb, mint az emléksobrok köve, bár könnyű és lenge. Tulélte a népeket, szokásokat, vallásokat és a jövő elméket és fokmérője lesz udvariasságunknak és műveltségünknek.

Közgazdaság.

A virágok jelentősége temetéseknél.

Régi hit volt, mely a virágoknak lelket tulajdonított, virágaik pedig saját létünk és elmulásunk szimboluma. A régi görögöknél és rómaiaknál azon biedelem uralkodott, hogy az elhunyt lelke növénynyé átváltozik kevésbé vagy különösen szép virágokkal. Szokássá lön a sirhantokat virágokkal díszíteni és virágokat az elhunytak tiszteletből és szeretetből az utolsó utra adni. De nemcsak a rómaiaknál és görögöknél, a germánoknál, keltáknál és szláv népeknél is volt és ma is az nemes szokás és végtisztelet. A szeplőtelen ifjuságnak fehér rózsák, fehér liliumok vagy más fehér virágok szenteltettek, a felnőtteknek kedvence színük szerint, lelküknek ártatlansága, szeretete, hűsége és szeplőtelenége jelül és kívánságul lelküknek továbbléte az örök, szebb életben.

Nekünk az elhunytak lelke nem él ma a virágokban, a mennyei közből hálásan tekintenek ránk, ha földi maradványait virágokkal díszítjük és mi feltekintünk hozzájuk és kiáltunk: „viszontlátásra!“ A virágnak ma ugyanaz a szimbolikus jelentősége, mint az ősi időkben temetéseknél és sirlátogatásoknál. Szimboluma az örök életnek, az volt a virág már a régi zsidóknál a Mózes utáni időkben, azután az első keresztényeknél, kik virágokkal és palmaágakkal kísérték a halottat utolsó útján. A virág elhervad, ujak fakadnak, a növény kimulik, a tavasz ujakat ébreszt életre, él a növény és vele a virág mint a lélek az emberi lényben generációról generációra, a sötétből világosságra, a haláltusából az örök életre! — Így jelképezi a virág a valódi halhatatlanság-gondolatot, így mutatja a virág, hogy az elhunyt elvesztésével érzett fájdalommal, ő a béke kikötőjét elérzett fájdalommal, ő a halott iránt érzett hűségünket is. Ezért szép és nemes szokás utolsó ajándéknak, utolsó üdvözlőnek virág-, babér- vagy cipruskoszorút

szentelni. Mint a gyűrű, úgy a koszoru is végtelen, kezdet nélkül, vég nélkül zárva, olyan a hűség, mely a síron túl is végtelennek kell lennie. A koszoru jelképe egyuttal a tiszteletnek, a hálának. Ezért hordottak koszorut az ősi uralkodók, az archonták és tudós szónokok; ezért koszoruztattak meg a görögöknél és rómaiaknál a hősök, a diadalmaskodók hájába koszorut fonva; mi is koszorúval szenteljük örök hűségünket és utolsó tiszteletünket a halott életének és munkálkodásának. Nekünk a virágdisz a síron forró szeretetünk és különös tiszteletünk jele, mely bennünket az életben a halottal összekötött. „A szeretet erősebb a halálnál!“ kiáltja a rózsza az elhunytak. Azért virágok az elmulás napján, virágok Jánosnapján, halottak napján és halotti toron minden vallásban és minden nemzetnél előfordulnak. És ha nem a szeretet vagy más megtisztulás bennünket a megbékülttel valaha összekötött, úgy a nemes együttérzés, a legbensőbb részvét a hátramaradottakat ért veszteség felett az, melynek a virágban és virággal kifejezést adni óhajtunk; a virágok mondják, hogy fájdalmaikat osztjuk, hogy őket vigasztalásban részesítsenek, mikép az csak lehetséges lenne.

Szól a virág temetéseknél olyan sokat! — az emberi lélek összes erényeiről, hit és reményről, szeretet és hűségről, tisztelet és érdemről, együttérzés és vigasztalásról, minden mi szívünket indítja, temetéseknél és a síron ősi idők óta a virággal jut kifejezésre.

Régi szokás, ránk származott nemes illem, mely mai kulturéletünkkel is szorosan van összekapcsolva. Csodának véljük, ha elvéve a halottjelentések végén olvassuk: „virágajándékok udvariassan kéretnek mellőzni“. Milyen rideg, milyen visszataszító, milyen szívtelen hang! Mintha a megboldogult a virágot nem érdemelné! A legszebb, a legkedvesebb, mit a halottnak utolsó útjára bucsuztatóként adhatunk, „udvariassan“ mellőzni kéretik — visszautasított! Sejtetni sem lehet, milyen gondolat fut végig mindenkin, hogy annak milyen fájdalmat okozunk, ki az elhunytak szeretetének, hűségének vagy tiszteletének jelét akarta kísérőnek adni! A virágok jelentősége, magas szimboluma tartsa vissza a hátramaradottakat a megboldogultat utolsó ékességétől megfosztani, mert áll a régi és örökké igaz mondat: „Hol sok szeretet az életben, ott sok virág a halálban“.

Széna, szalma, takarmány.

(Fuchs József takarmánynagykereskedő heti jelentése Budapest, V., Nádor-utca 11.) A hetivásáron szénában és szalmában kevés behozatal és jó kereslet volt. Eladatott: középminőségű jobb és elsőrendű széna 3.00—3.80, muhar 4.00, alomszalma 2.00 zsupszalma 2.40, szecska 2.50, kor. per 50 kiló fuvaronként házhoz szállítva. Préselt széna 3.00—3.20, préselt szalma 1.50—1.70 kor. per 50 kiló a józsefvárosi pályaudvaron. Gabonaneműek: zab 7.70, tengeri 5.40, rozs 6.60, árpa 6.80 kor. 50 kilónként.

Szerkesztői üzenetek.

Dr. H. Gy. A tárcacikket megkaptuk. Köszönjük. Aktuális dolgok a tárcá rovátát rövid időre lefoglalták, ezért egy kis türelmet kérünk. Véleményt se mondunk ezuttal, de meg vagyunk róla győződve, hogy az csak kedvező lesz.

HIRDETÉSEK.

Özv. Pock Lászlóné
 üveg- és porcellánkereskedésében
ZOMBORBAN
 egy tanonc felvétetik.

596. sz. 1907.

Haszonbérbeadási hirdetemény.

Mely szerint Csonoplya község előljárási részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község kezelése alatt álló népiskolai alapvagyon tulajdonát képező és Nemesmilitics, Bajmok, Paesér és Csonoplya községek határainak összeshogelése között a tolvajosi dűlőben fekvő 33 hold egy tagban levő szántóföld folyó évi tavaszi vetés alá **folyó hó 24-én délután 3 órakor** Csonoplya község házában megtartandó nyilvános árverésen 5 kat. hold parcellákban bérbe fog adatni, melyre a bérelni szándékozók ezuttal meghivatnak.

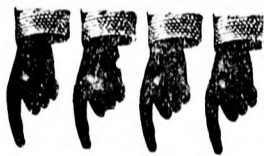
Csonoplya, 1907. február 17.

Deák Andor, jegyző. 2-2
Kopping Adám, bíró.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

HIRDETÉSEK

FELVÉTEK

LAPUNK

KIADÓ-

HIVATALÁBAN.

SZTANISICSI TAKARÉKPÉNZTÁR ÖRSZÁLLÁS.

A Sztanisicsi Takarékpénztár **jelzálogkölcsönei után** a mai naptól kezdve a feltételeket a következőkben állapította meg:

13 éves kölcsön évi annuitása	11. — ⁰ / ₀
15 " " " "	9.80 ⁰ / ₀
20 " " " "	8.30 ⁰ / ₀
25 " " " "	7.40 ⁰ / ₀
30 " " " "	6.80 ⁰ / ₀
40 " " " "	6.15 ⁰ / ₀
50 " " " "	5.50 ⁰ / ₀

mely évi járulékokban a kamatokon kívül a tőketörlesztési hányad is benne foglaltatik.

Kamatkozó kölcsönök is engedélyeztetnek egyenletes évi törlesztés mellett 5—20 évi időtartamra 5¹/₄—5¹/₂% kamat mellett.

A leszámolási árfolyam a mindenkori pénzvviszonyokhoz mérten a legkedvezőbbben állapittatik meg.

Felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál s levélbeli kérdésekre azonnal válaszol

Örszállás, 1907. január 15-én.

3-2

a Sztanisicsi Takarékpénztár.**Eladó ház.**

Zomborban a Dob-utca 8. szám alatti új házam szabadkézből azonnal eladó. Felvilágosítás ugyanott alulírottól nyerhető.

3-3

Özv. Thurszky Jenőné.**Hirdetemény.**

Négy drb magyar fajta **tenyészbikát** óhajtván beszerezni, eladni szándékozók ebbeli ajánlataik megtételére felkéretnek.

Bácsföldvár, 1907. február 18-án.

Előljáráóság.

2-1

AGRARIA

MAGYAR GÉPFORGALMI R. TÁRS.

Benzinmotorok

Benzincséplők

Malomberendezések stb.

Kérjen minden gazda
árjegyzéket

Levélcím:

„AGRARIA” Budapest, Váci-ut 2.

Legfinomabb
 teáskanna védjeggyel ellátott
teakeverék

kapható: *—21

Weidinger S. és Zs.
 és **Veszelinovits Péter** urak
 kereskedéseiben Zomborban.

A legjobb magvakat
 A legnemesebb fákat
 A legszebb virágokat
 - - A legdivatosabb - -
csokrok és koszorúkat

= friss élővirágokból =

a legjobb minőség szavatolása mellett szállítja:

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

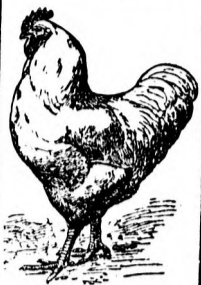
mag- és virágkereskedése

Temesvárott.

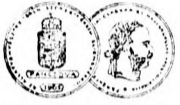
4-4

Dúsan illusztrált árjegyzék kívánatra
 ingyen.

Kitüntetések:

Arad
Budapest
Bécs
Belgrád
Lovrin
Nagybecskerek
Nagyvárad
Pozsony
Pancsova
Szófia
Szatmár
Szabadka
Temesvár
Veszprém
Zenta

Magyar állami nagy aranyérem.

Faj tojások!

Fehér orpington

és

Sárga orpington

fajtiszta angol importált tyukok tojásai kaphatók **állami nagy aranyéremmel** és számos I. és legnagyobb díjjal kitüntetett fajbaromfi gazdaságban

REITTER OSZKÁR

főkapitánynál 12-4

NAGYBECSKEREKEN,

darabja 70 fillér.

Rázásmentes kipróbált biztos csomagolás **ingyenes.**

Előjegyzések már most elfogadtatnak.

Őszi szállításra nagytestű **emdeni libák, pekingi kacsák, fehér orpingtonok, sárga orpingtonok** előjegyezhetők.

265. szám 1907.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zombori kir. járásbíró 1906. évi Sp. III. 823. és 1101/3. számú végzése következtében dr. Guttmann Zsigmond és dr. Pastrovits János ügyvédek által képviselt Stietlmayer Károly és Littvay Márton nemesmiliticsi lakos javára Vrszajkovits Mladen zombori szállási lakos ellen 332 kor., 65 kor 50 fill. és járulékaik erejéig 1907. évi január hó 21-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 2500 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: egy eséplőgép és egy gőzkazán nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a zombori kir. járásbíró 1907. évi V. 154/3. sz. végzése folytán 332 kor és 65 kor 50 fill. tökékövetelés, ennek 1906. szeptember 24. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 70 kor. 42 fill. bíróilag már megállapított költségek erejéig Nemesmiliticsen a község háza udvarán leendő eszközökre 1907. évi március hó 4-ik napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztek és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. § a értelmében készpénzfizetés mellett a legelőbbet ígérőnek becsáron alul is el fogadják adni.

Zomborban, 1907. évi február hó 14-én.

Styrum Mor.

kir. bír. végrehajtó.

Pályázati hirdetmény.

Az új- és óverbászi mezőgazdák egylete 1400 korona kezdő fizetéssel és az évi tiszta nyereség után járó jutalékkal könyvelői állásra pályázatot hirdet.

Pályázni szándékozóktól megkiváncsoltatik, hogy mérlegképes könyvelők legyenek és megkiváncsoltatik a magyar és német levelezésben való teljes jártasság. Biztosítási szakmában jártasak előnyben részesülnek.

A sajtókezelő irt magyar és német folyamodvány **1907. március hó 10-ig** a bizonyítvány melléklésével az „új- és óverbászi mezőgazdák egylete“ Ujverbász címre küldendők.

2-1

Az igazgatóság.

Kiadó nagyvendéglő.

Zomborban a Sziváci-ut

1. szám alatt fekvő Peká-

novich-féle ház, a „Nap”-

hoz címzett nagyvendéglő

május hó elsejére kiadó. —

Bővebbet **özv. Pekánovich**

Antalné háztulajdonosnál. 2-2

741. sz. kig. 1907.

Pályázati hirdetmény

Bács-Bodrog vármegye titeli járásához tartozó Tündéres községében üresedésben levő irnok-végrehajtói állásra pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **f. évi március hó 11-ig** annál is inkább nyújtsák be, mert a később érkezők figyelembe vételét nem fognak.

Az állás évi javadalmazása 720 korona készpénz.

Titelen, 1907. február hó 17-én.

Szemző János,

főszolgabíró.

2-1

595. sz. 1907.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Mely szerint Csonoplya község előjárói részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a község mint erkölcsi testület tulajdonát képező és Nemesmilitics, Bajmok, Pacsér és Csonoplya községek határainak összeszögelése között a tolvajosi dűlőben fekvő 66 hold egy tagban levő szántó föld folyó évi tavaszi vetés alá **f. hó 24-én délután 3 órakor** Csonoplya község házában megtartandó nyilvános árverésen 5 kat. hold parcellákban bérbe fog adni, melyre a bérelni szándékozók ezuttal meghivatnak.

Csonoplya, 1907. február 17.

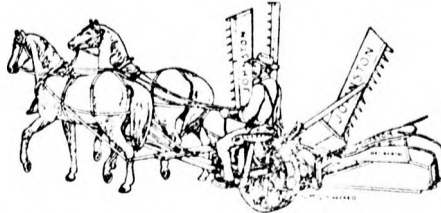
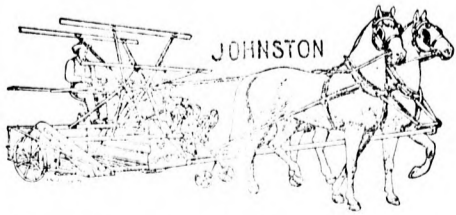
Deák Andor,
jegyző.

Kopping Adám,
bíró.

2-2

JOHNSTON aratógépeit

kizárólag a magyarországi viszonyoknak megfelelőleg készítve, egyszerű és tökéletes kivitelben, olcsó árban szállítjuk.

Bächer Rudolf és Melichár Ferenc,
a Johnston Harvester Co., Balavia.

Magyarországi kizárólagos képviselői

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

*-9

Arajánlattal készséggel szolgálnak.

Keresek

egy a jegyzői teendőkben jártas egyént 800 korona fizetés, szabadlakás és 200—300 korona mellékjövedelemmel. — Cim a kiadóhivatalban. 2-1

Hirdetmény.

Vb. Korona Gőzmalom

részvénytársaság felszámolás alatt zombori cég csődügyében alulírott tömeggondnok ezennel közölni teszi, hogy:

1. a tömeghez tartozó és a zombori 212. számú betétben felvett 27. ö. i. számú ház, mely áll 6 szoba, fürdőszoba, konyha, éléskamra, padlás, pince és egyéb mellékhelyiségből, 1907. május hó 1-ére felmondásig bérbe adandó;

2. a tömeghez tartozó 19. ö. i. sz. ház, mely áll 1 ló- és 1 tehénistálló, magtár, szoba, konyha és kamrából, 1907. évi május hó 1-től felmondásig bérbe adandó;

3. a tömeghez tartozó és a zombori 212. számú betétben felvett 25. ö. i. számú ház, amely áll 3 szoba, konyha, padlás, pince és fűskamrából, 1907. évi május 1-ére felmondásig bérbe adandó;

4. ugyancsak a tömeghez tartozó a fentemlített tlvben felvett és a fenti házak mellett fekvő, a telekkönyv szerint 2016 □ öl területű szőlő, kert és gyümölcsös azonnal egy gazdasági évre hasznóbérbe adandó.

Ezen ingatlanok szóbeli árverés útján fognak a legtöbbet ígérőnek bérbe illetve hasznóbérbe kiadni. Az árverés eredményéhez képest a bérlet és illetve hasznóbérletről írásbeli szerződés fog készíttetni. A legtöbbet ígérő tartozik az ígért bér, illetve hasznóbér 10%-át nyomban bánatpénzképp megfizetni, a mely a bér, illetve hasznóbér utolsó részletébe fog beszámíttatni. A bér évnegyedenként előre fizetendő. A bérlet a városi lakbér szabályzat szerint felmondható. A hasznóbér fél évenként előre fizetendő.

Az árverés, mindezen ingatlanokra külön-külön, **1907. évi március hó 8-án délután 4 órakor** fog megtartatni dr. Guttmann Zsigmond ügyvéd, ideigl. csődválasztmányi tag ur ügyvédi irodájában. Felhivatnak ennél fogva a bérelni és hasznóbérelni szándékozók, hogy a mondott napon és helyen az árverésen résztvenni sziveskedjenek.

Zombor, 1907. február hó 15-én.

Dr. Lallosseits János,
csődtömeggondnok.

3-2

Meghívás

az 1907. évi március hó 17-én délelőtt 8 órakor az intézet helyiségében tartandó

III. évi rendes közgyűlésre.

Napirend:

1. A közgyűlés tagjainak hitelesítése.
2. Az igazgatóság jelentése és a zárszámadások betérjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése a zárszámadások megvizsgálása felett.
4. A felügyelő bizottság és az igazgatóságnak adandó felmentvény feletti határozat hozatal.
5. Határozathozatal a tiszta nyereség hováfördítése iránt.
6. Az igazgatóság megválasztása.
7. A felügyelő bizottság választása.
8. A közgyűlés két tagjának megválasztása a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítése végett.

Néphitelbank r. t. Szenttamason.

Jegyzet. A társaság szab. 24. § a értelmében a közgyűlésen szavazati joggal bírnak személyesen vagy meghatalmazott által azon részvényesek, kik részvényeiket 8 nappal a közgyűlés előtt a társaság pénztáránál letétbe helyezik.

Vagyon.

Mérleg-számla.

Teher.

Pénzkészlet	2111 52	Részvénytőke	100000 —
Váltók	540714 40	Tartalékalap	5148 —
Kötvények: biztosítva	96640 —	Betétek	357425 83
3 aláírással	58490 —	Fel nem vett osztalék: 1904. 3.—	—
Adósok folyó számlán	45425 50	1905. 18.—	21 —
Valuták	870 60	Visszszámított váltók	258240 —
Leltár	927.46	Hitelezők	6838 12
10% leírás	92.74	Átmeneti kamatok	3932 —
	834 72	Tiszta nyereség	13481 79
	745086 74		745086 74

Kiadások.

Veszteség- és nyereség-számla.

Bevételek.

Betétek utáni kamat	16586 78	Multi évi áthozat	1294 92
Kamat visszszámításra	9810 91	Váltók utáni kamat	39476 35
Fizetések	4751 04	Kötvények utáni kamat biztosítva	7852 10
Betét kamatadó	1658 68	3 aláírással	4779 13
Házbér	615 —	Folyó számla utáni kamat	127 —
Állami adó	1624 71	Baukprovizio	571 05
Községi pótdadó	458 59		
Kezelési költségek	1089 17		
Leltár leírás	92 74		
Átmeneti kamatok	3932 —		
Tiszta nyereség	13481 79		
	54101 41		54101 41

Kelt Szenttamason, 1906. évi december hó 31 én.

Nyityin Koszta s. k., Manojlovsz Sztevan s. k., Dr. Pavlovsz Momir s. k., Radulovits György s. k.,
pénztáros. elnök. igazgató. könyvelő.

Az igazgatóság:

Manojlovsz Mija s. k. Kisdobranszki Száva s. k. Manojlovsz Marko s. k. Nyityin Jovan s. k. Miroszavlyevits Sztevan s. k. Bekits Gyura s. k. Ognyanovits Ilja s. k.

Megvizsgáltuk és a könyvekkel teljesen megegyezőnek találtuk.

A felügyelő-bizottság:

Dinyaski Nova s. k. Josznits Sztevan s. k., Lekits Dancsika s. k.
elnök.

6754/906. szám.

Irnok kerestetik.

Csonoplya községénél egy a jegyzői teendőkben jártas egyén 800 korona fizetéssel azonnal felvétetik.

Bővebbet okmányaik be-
küldése mellett a községi
jegyzőnél.

3-1

Hirdetmény.

Szilbács község 600 korona fizetéssel és 400 korona állami kiegészítéssel javadalmazott irnoki állása ez év **julius hó 1-ig** ideiglenesen üresedésbe jöven, felhívom pályázni óhajtokat, hogy felszerelt kérvényeiket közvetlenül Szilbács község elöljáróságának küldjék meg.

Palánkán, 1907. február hó 15-én.

Payerle,
szolgabíró.

2-1